

**Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка
Факультет фізичної культури**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор _____ Ропилов С.А.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА

практики студентів факультету фізичної культури, що навчаються
за навчальним планом бакалавра галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальності 014Середня освіта (Фізична культура)
денної та заочної форм навчання

Автор:ЮрчишинЮ. В.,
завідувач кафедри теорії і
методики фізичного виховання,
кандидат наук з фізичного
виховання та спорту, доцент

Ухвалено
науково-методичною радою
факультету фізичної культури
Протокол №7 від 28.08.2020 р
Голова НМР _____ В. М. Гоншовський

Обговорено і затверджено на
засіданні кафедри теорії і
методики фізичного виховання
Протокол № 9 від 27.08.2020 р.
Завідувач кафедри
_____ Ю. В. Юрчишин

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Практика студентів вищих навчальних закладів України є невід'ємною складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців. Вона спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами за час навчання, набуття й удосконалення практичних навичок та умінь за відповідним напрямом чи спеціальністю.

1.2 Метою навчальних і виробничих практик, що передбачені навчальним планом підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура), є закріплення теоретико-методичних знань, вмінь і навичок здобувачів вищої освіти з наступних навчальних дисциплін: теорія і методика викладання гімнастики, теорія і методика викладання рухливих ігор і забав, теорія і методика викладання спортивних ігор, теорія і методика викладання легкої атлетики, психології, педагогіки та теорії і методики фізичного виховання, що були отримані в процесі навчання на факультеті фізичної культури, формування та розвиток професійного вміння приймати самостійні рішення в умовахосновної (базової) та профільної середньої школи, оволодіння студентами сучасними методами, формами організації фізичного виховання різних вікових категорій, знаряддями праці їх майбутньої професійної діяльності.

1.3 Практика студентів факультету фізичної культури проводиться на основі Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом МО України від 08.04.1993 р. за № 93, листів Міністерства освіти і науки України від 05.12.2003 р. за №14/18.2-2097 «Про фахову (переддипломну) практику студентів вищих педагогічних закладів за місцем майбутнього працевлаштування» та від 07.02.2009 р. за №1/9-93 «Про практичну підготовку студентів», Закону України «Про вищу освіту», державного стандарту вищої освіти зазначеної спеціальності, освітньо-професійної програми, навчальних планів та Положення про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка.

2. ВИДИ І ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Для здобувачів вищої освіти галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура) освітнього ступеня «бакалавр» денної форми навчання організуються і проводяться наступнівиди практик:

- навчальна психолого-педагогічна практика (3 курс, 5 семестр, 2 тижні, 3 кредити ЄКТС, що складає 90 годин);

- виробнича практика з організації спортивно-масової роботи (3 курс, 6 семестр, 2 тижні, 3 кредити ЄКТС, що складає 90 годин);

- виробнича педагогічна практика в закладі загальної середньої освіти II ступеня (3 курс, 6 семестр, 4 тижні, 6 кредитів ЄКТС, що складає 180 годин);

- виробнича педагогічна практика в закладі загальної середньої освіти III ступеня (4 курс, 8 семестр, 4 тижні, 6 кредитів ЄКТС, що складає 180 годин).

Для здобувачів вищої освіти галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура) освітнього ступеня «бакалавр» заочної форми навчання організовуються і проводяться наступні види практик:

- навчальна психолого-педагогічна практика (3 курс, 5 семестр, 2 тижні, 3 кредити ЄКТС, що складає 90 годин);

- виробнича практика з організації спортивно-масової роботи (3 курс, 6 семестр, 2 тижні, 3 кредити ЄКТС, що складає 90 годин);

- виробнича педагогічна практика в закладі загальної середньої освіти II ступеня (3 курс, 6 семестр, 4 тижні, 6 кредитів ЄКТС, що складає 180 годин);

- виробнича педагогічна практика в закладі загальної середньої освіти III ступеня (4 курс, 8 семестр, 4 тижні, 6 кредитів ЄКТС, що складає 180 годин).

2.1 Загальна характеристика бази, цілей та завдань й керівництва навчальною психолого-педагогічною практикою

База практики –заклади загальної середньої освіти.

Цілі практики полягають у здійсненні якісної практичної підготовки студентів до самостійного і творчого виконання основних професійно-педагогічних функцій вчителів фізичної культури у реальному навчально-виховному процесі закладу загальної середньої освіти.

Завдання практики:

- формування професійних здібностей і психологічних якостей особистості майбутнього вчителя фізичної культури у відповідності з сучасними вимогами працівника педагогічної освіти;

- формування у студента інтересу до обраної професії;

- уміння поєднувати теоретичні знання з педагогіки, психології, теорії і методики фізичного виховання та методик викладання відповідних дисциплін з практичною діяльністю навчання і виховання учнів загальноосвітньої школи необхідного рівня рухових вмінь та навичок і рівня розвитку фізичних якостей;

- забезпечення практичного пізнання студентами закономірностей професійної діяльності та оволодіння способами їх організації;

- вміння вирішувати конкретні психолого-педагогічні та методичні завдання згідно з умовами педагогічного процесу;

- виховання у студентів потреби систематично оновлювати свої знання з основ фізичної реабілітації і фізичної культури з творчим застосуванням їх у процесі самостійної рухової діяльності та оволодіння первинними навичками професійної діяльності;

- закріплення, поглиблення і збагачення знань із гуманітарних та соціально-економічних, природничо-наукових та професійних навчальних дисциплін і їх застосування при розв'язанні конкретних педагогічних завдань;

- формування і розвиток у майбутніх вчителів фізичної культури педагогічних умінь і навичок та професійно значущих якостей особистості;

- виховання у студентів стійкої потреби в педагогічній самоосвіті;

- вироблення творчого, дослідницького підходу до педагогічної діяльності;

- розвиток у студентів вміння здійснювати самоконтроль, самоаналіз та об'єктивну самооцінку своєї педагогічної діяльності;

- виховання інтересу студентів у формуванні потреби у фізичному самовдосконаленні учнів;

- ознайомлення з сучасним станом навчально-виховної роботи в школі та з передовим педагогічним досвідом.

Керівництво практикою: кафедра теорії і методики фізичного виховання

Згідно графіку навчального процесу навчальних планів практики мають таку тривалість і терміни проведення

Види практик	Семестр	Терміни проведення за графіком навчального процесу	Форма підсумкового контролю
Денна форма навчання			
Навчальна психолого-педагогічна практика	5	01.10.21–15.10.21 (5-6 тиждень)	Залік
Заочна форма навчання			
Навчальна психолого-педагогічна практика	5	01.10.21–15.10.21 (5-6 тиждень)	Залік

2.2 Загальна характеристика бази, цілей та завдань й керівництва виробничої практики з організації спортивно-масової роботи та спортивно-оздоровчого туризму

База практики –заклади загальної середньої освіти.

Цілі практики полягають у здійсненні якісної підготовки студентів до самостійного і творчого виконання основних професійно-педагогічних функцій у реальному навчально-виховному процесі шкіл.

Завдання практики:

- сформувати у здобувачів вищої освіти знання, сприяти вихованню професійно-педагогічних навичок і вмінь для здійснення наступних видів діяльності, що стосуються організації спортивно-масової роботи та спортивно-оздоровчого туризму;

- формування вмінь і навичок орієнтування на місцевості, вироблення умінь застосовувати набуті знання в екстремальних умовах, в різних непередбачуваних ситуаціях, формування у майбутніх фахівців вмінь виховувати у підростаючого покоління дбайливе ставлення до природи та духовних надбань українського народу, оволодіння технікою пішохідного туризму, вироблення умінь застосовувати набуті знання, вміння і навички у професійній діяльності.

Керівництво практикою: кафедра спорту і спортивних ігор.

Згідно графіку навчального процесу навчальних планів практики мають таку тривалість і терміни проведення

Види практик	Семестр	Терміни проведення за графіком навчального процесу	Форма підсумкового контролю
Денна форма навчання			
Виробнича практика з організації спортивно-масової роботи	6	01.06.22–15.06.22 (40-41 тиждень)	Диференційований залік
Заочна форма навчання			
Виробнича практика з організації спортивно-масової роботи	6	17.05.22–31.05.22 (38-39 тиждень)	Диференційований залік

2.3 Загальна характеристика бази, цілей та завдань й керівництва виробничої педагогічної практики в основній (базовій) середній школі

База практики – загальноосвітні навчальні заклади.

Метою проходження виробничої педагогічної практики в основній (базовій) середній школі є здійснення якісної практичної підготовки студентів до самостійного і творчого виконання основних професійно-педагогічних функцій вчителів фізичної культури у реальному навчально-виховному процесі у 1-9 класах загальноосвітнього навчального закладу.

Завдання практики:

- формування професійних здібностей і психологічних якостей особистості майбутнього вчителя фізичної культури у відповідності з сучасними вимогами працівника педагогічної освіти;
- формування у студента інтересу до обраної професії;
- уміння поєднувати теоретичні знання з педагогіки, психології, теорії і методики фізичного виховання та методик викладання відповідних дисциплін з практичною діяльністю навчання і виховання учнів загальноосвітньої школи необхідного рівня рухових вмінь та навичок і рівня розвитку фізичних якостей;
- забезпечення практичного пізнання студентами закономірностей професійної діяльності та оволодіння способами їх організації;
- вміння вирішувати конкретні психолого-педагогічні та методичні завдання згідно з умовами педагогічного процесу;
- виховання у студентів потреби систематично оновлювати свої знання з основ фізичної реабілітації і фізичної культури з творчим застосуванням їх у процесі самостійної рухової діяльності та оволодіння первинними навичками професійної діяльності;
- закріплення, поглиблення і збагачення знань із гуманітарних та соціально-економічних, природничо-наукових та професійних навчальних дисциплін і їх застосування при розв'язанні конкретних педагогічних завдань;
- формування і розвиток у майбутніх вчителів фізичної культури педагогічних умінь і навичок та професійно значущих якостей особистості;
- виховання у студентів стійкої потреби в педагогічній самоосвіті;
- вироблення творчого, дослідницького підходу до педагогічної діяльності;
- розвиток у студентів вміння здійснювати самоконтроль, самоаналіз та об'єктивну самооцінку своєї педагогічної діяльності;
- виховання інтересу студентів у формуванні потреби у фізичному самовдосконаленні учнів;
- ознайомлення з сучасним станом навчально-виховної роботи в школі та з передовим педагогічним досвідом.

Керівництво практикою: кафедра теорії і методики фізичного виховання.

Згідно графіку навчального процесу навчальних планів практики мають таку тривалість і терміни проведення

Види практик	Семестр	Терміни проведення за графіком навчального процесу	Форма підсумкового контролю
Денна форма навчання			
Виробнича педагогічна практика в основній (базовій) середній школі	6	17.01.22–11.01.22 (21-24 тиждень)	Диференційований залік
Заочна форма навчання			
Виробнича педагогічна практика в основній (базовій) середній школі	6	26.09.22–21.10.22 (4-7 тиждень)	Диференційований залік

2.4 Загальна характеристика бази, цілей та завдань й керівництва виробничої педагогічної практики в профільній середній школі

База практики – загальноосвітні навчальні заклади.

Метою проходження виробничої педагогічної практики в профільній середній школі є удосконалення практичної підготовленості студентів до самостійного і творчого виконання основних професійно-педагогічних функцій вчителів фізичної культури у навчально-виховному процесі загальноосвітнього навчального закладу у 10-11 класах.

Завдання практики:

- формування професійних здібностей і психологічних якостей особистості вчителя фізичної культури у відповідності з сучасними вимогами до працівника педагогічної освіти;
- зміцнення інтересу в студента до обраної професії;
- формування навички вирішувати конкретні психолого-педагогічні та методичні завдання згідно з умовами педагогічного процесу з учнями старших класів;
- виховання у студентів потреби систематично оновлювати свої знання з фізичної культури з творчим застосуванням їх у процесі самостійної рухової діяльності та удосконалення навичок професійної діяльності з старшокласниками;
- удосконалення у практикантів-вчителів фізичної культури в старших класах педагогічних умінь і навичок та професійно значущих якостей особистості;
- виховання у студентів стійкої потреби в педагогічній самоосвіті та вироблення творчого, дослідницького підходу до педагогічної діяльності;

- розвиток у студентів вміння здійснювати самоконтроль, самоаналіз та об'єктивну самооцінку своєї педагогічної діяльності;
- виховання інтересу студентів у формуванні потреби у фізичному самовдосконаленні учнів;
- ознайомлення з сучасним станом навчально-виховної роботи в загальноосвітньому навчальному закладі та з передовим педагогічним досвідом.

Керівництво практикою: кафедра теорії і методики фізичного виховання.

Згідно графіку навчального процесу навчальних планів практики мають таку тривалість і терміни проведення

Види практик	Семестр	Терміни проведення за графіком навчального процесу	Форма підсумкового контролю
Денна форма навчання			
Виробнича практика в закладі загальної середньої освіти II ступеня	8	16.01.23–10.02.23 (20-23 тиждень)	Диференційований залік
Заочна форма навчання			
Виробнича практика в закладі загальної середньої освіти III ступеня	8	30.01.23–24.02.23 (23-26 тиждень)	Диференційований залік

3. БАЗИ ПРАКТИК

3.1 Навчальні та виробничі практики здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура) повинні проводитись на таких базах: загальноосвітні навчальні заклади, позашкільні навчальні заклади (факультет фізичної культури (денна форма навчання), дитячі юнацькі спортивні школи, спеціалізовані навчальні заклади спортивного профілю, школи вищої спортивної майстерності, їх філії, спортивні клуби, шкільні спортивні секції, туристичні бази).

3.2 Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка (факультет фізичної культури) щорічно укладає угоди із базами практики про проходження практики студентами.

3.3 Базами практики можуть бути визначені навчальні заклади, що знаходяться у м. Кам'янець-Подільський та населених пунктах Хмельницької й інших областей України, незалежно від їх організаційно-правових форм

власності, при умові їх належного кадрового, навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення.

3.4 Студенти факультету фізичної культури можуть самостійно обирати для себе базу практики і пропонувати її для використання лише при умові погодження всіх питань з керівництвом факультету й університету та керівництвом бази практики.

4. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Загальні компетентності:

1. Здатність працювати в команді та автономно.

Знаходять спільну мову з колективом баз практик, з учнями та іншими особами, які тим чи іншим чином мають безпосередній зв'язок з освітньою діяльністю. Під час планування та організації навчальних занять, спортивно-масових заходів, змагань проявляють ініціативність, відповідальність, уміння вчитися у старших колег. Використовують досвід провідних вчителів для налагодження тісного взаємозв'язку з дітьми, підлітками. Виробляють уміння створювати командний дух у закріплених класах.

2. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

Студенти-практиканти під час проходження виробничої практики використовують набуті під час вивчення теоретичних дисциплін «Спортивний туризм», «Організація краєзнавчо-туристичної діяльності» знання, опановані вміння та навички, які розвивають їх професійні якості та спрямовують на правильну організацію та проведення усіх видів роботи, що заплановані для досягнення цілей вищезазначеної практики практик.

Спеціальні компетентності:

1. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з фізичного виховання.

2. Здатність аналізувати особливості сприйняття та засвоєння учнями навчальної інформації з метою прогнозу ефективності та корекції навчально-виховного процесу з фізичного виховання.

3. Здатність вести документацію, що забезпечує процес навчання з фізичної культури в середніх загальноосвітніх навчальних закладах

4. Здатність самостійно проводити заняття в шкільній секції спортивного напрямку, здійснювати профілактику травматизму

Під час проходження вищезазначених різновидів практик здобувачі вищої освіти організують та проводять змагання різного характеру, готують до участі у них закріплені класи у ЗНЗ, проводять індивідуальні та групові бесіди мотиваційного характеру, розробляють стратегії поведінки учнів під час

тренувань та участі в змаганнях, виявляють недоліки та потім їх відпрацьовують. Студенти-практиканти вчаться бути невід'ємною частиною тренувального та змагального процесу, бути одним цілим з дітьми, яких тренують.

5. Здатність до організаційної роботи у сфері фізкультурно-оздоровчої роботи у навчальних закладах, позашкільних закладах учнівської молоді (зі спортивного туризму й орієнтування), літніх дитячих оздоровчих таборах

У процесі теоретичного навчання здобувачі вищої освіти отримують повний і широкий обсяг усієї необхідної інформації з фахових дисциплін, які завершуються навчальними та виробничими практиками. Саме упродовж практики студенти повною мірою удосконалюють усі раніше набуті професійні якості та розвивають навички досконалої організаційної роботи у сфері фізкультурно-оздоровчої роботи у навчальних закладах, позашкільних закладах учнівської молоді у найрізноманітніших умовах та сферах життєдіяльності. Крім того, залучають населення до ведення здорового способу життя шляхом використання спеціально-організованої рухової активності, проводять різні флешмоби, організовують презентації, які стосуються правильного харчування тощо. Тобто здобувачі вищої освіти упродовж проходження практик лише відшліфовують та реалізують свої педагогічні уміння, які повинні діяти не тільки в умовах навчання, а й супроводжувати їх протягом усього життя.

1. Здатність до організації та проведення туристичних походів оздоровчої спрямованості.

Майбутній фахівець розробляє зміст, організацію та завдання шкільних секцій та гуртків з туристсько-краєзнавчої роботи. Володіє правилами організації та проведення змагань з техніки туризму як органічного продовження навчально-тренувального процесу, організовує краєзнавчу і суспільно-корисну роботу в поході. Створює цікаві умови для учасників і глядачів. Готує і проводить змагання: розробляє документацію – план організації фізкультурно-оздоровчої і спортивно-масової роботи в школі, положення про проведення змагань, командний протокол, зведений протокол, формування та підготовка команд до участі в змаганнях, пропагування змагань, вимоги до обладнання основних етапів змагань, орієнтування у заданому напрямку, орієнтування на маркірованій трасі, орієнтування за вибором.

2. Знання про особливості туристичних походів з людьми різного віку та фізичного ступеня фізичної підготовленості.

Студент володіє основними теоретичними положеннями про організацію та проведення туристичних походів з людьми різного віку та фізичної

підготовленості, які застосовує під час практики. Уміє підбирати завдання різного ступеня важкості з урахуванням фізичних можливостей людей, які беруть участь у туристичних походах.

3. Здатність використовувати основні рекреаційні технології в організації фізичного виховання, спортивно-масової роботи та оздоровчого туризму.

Фахівець володіє знаннями про рекреаційні засоби спортивно-масової роботи та туризму, про історію міжнародного і внутрішнього туризму; специфічні особливості пішохідного, лижного, гірського, велосипедного, водного, спелеотуризму; головні елементи топографії; правила безпеки в туристських походах; зміст, організацію та завдання шкільних секцій та гуртків з туристсько-краєзнавчої роботи; організацію та проведення змагань з техніки туризму; організацію краєзнавчої і суспільно корисної роботи в поході; туристську етику і психологічний клімат в групі; загальні кулінарні правила; історію, географію, природу рідного краю.

4. Здатність організовувати спортивні змагання, свята, туристичні та комплексні заходи.

Здобувачі вищої освіти показують практичні уміння організації туристичних походів з людьми різного віку та фізичної підготовленості, проводять та організовують заходи, що спрямовані на масове оздоровлення шляхом використання основних засобів оздоровчого та спортивного туризму.

Реалізація мети вдосконалення загальної фізичної підготовки, покращення спеціальної технічної і методичної підготовки, практичне застосування знань і навичок з тактики і техніки туризму.